

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

OTSUS
isikuandmete töötlemiseks teadusuuringus
nr 2.2.-1/24/5-17

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Virve Lans
Otsuse tegemise aeg ja koht	30.08.2024 Tallinnas
Taotluse esitaja	Rahandusministeerium info@rahandusministeerium.ee tonu.lillelaid@fin.ee

RESOLUTSIOON:

Isikuandmete kaitse seaduse § 6 lõike 5 alusel ning arvestades isikuandmete kaitse üldmääruse¹ artikkel 5 lg 1 punktiga b

otsustan:

- 1. muuta Andmekaitse Inspektsiooni 13.03.2024 otsust nr 2.2.-1/24/5-8 ning pikendada uuringu „Rahandusministeeriumi pensioni prognoosimudeli täiendamine“ andmete töötlemise tähtaega kuni 30.09.2025. Rahandusministeeriumil esitada algandmete hävitamisakt või kinnitus, et algandmed on kustutatud.**
- 2. kooskõlastada andmesubjekti nõusolekuta isikuandmete töötlemine pensioni prognoosimudel arendamise jätku-uuringus „Riikliku pensioni prognoosimudeli edasiarendamine ja kasutusele võtmise toetamine“ 14.08.2024 esitatud taotluses ja selle lisas esitatud tingimustel ja mahus, arvestades Rahandusministeeriumi antud selgitustega.**
- 3. Rahandusministeeriumil esitada algandmete hävitamisakt või kinnitus algandmete kustutamise kohta vastavalt taotluse punktile 7 (30.09.2025).**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Otsuse peale on võimalik esitada 30 päeva jooksul vaie haldusmenetluse seadustiku § 71 lõikes 1 sätestatud korras või esitada kaebus halduskohtule halduskohtumenetluse seadustiku § 7 lõikes 1 sätestatud korras.

TAOTLUSE ESITAJA SELETUS ja KINNITUSED:

---

¹ Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus (EL 2016/69), füüsiliste isikute kaitse kohra isikuandmete töötlemisel ja selle andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta

Isikuandmete vastutav töötleja: Rahandusministeerium (reg. kood 70000272)

Isikuandmete volitatud töötleja: Eesti Rakendusuuringute Keskus Centar (reg. kood 11343217)

Isikuandmete töötlemise eesmärk:

Uuringu „Rahandusministeeriumi pensioni prognoosimudeli arendamine“ raames koostati dünaamiline mikrosimulatsioonimudel pensionisaajate arvu, nende poolt saadavate pensionite erinevate indikaatorite (sh keskmised pensionid, pensionite adekvaatsuse näitajad, pensionite ebavõrdsus jt) ning pensionisüsteemi kogukulude ja -tulude prognoosimiseks. Uuringu raames andmete töötlemiseks väljastas AKI 12. aprillil 2023 loa numbriga 2.2.-1/23/5-4 (mida hiljem andmete kasutaja palvel täpsustati, kuna andmevajadus muutus (otsus nr 2.2.-1/23/5-6) ning pikendati ka andmete töötlemise tähtaega kuni 2024. aasta 30 septembrini (otsus nr 2.2.-1/24/5-8). Mudeli prototüüp on valmis ehitatud ja vajab edasi arendamist. Selleks algatas Rahandusministeerium jätkuprojekti „Riikliku pensioni prognoosimudeli edasiarendamine ja kasutusele võtmise toetamine“. Selle projekti üheks osaks on mudeli testimine (selleks on Rahandusministeerium juba loa taotlenud), teiseks osaks on pensioni kolmanda samba integreerimine simulatsioonimudelisse. Lisaks sellele on prototüübi testimise käigus vaja teha mudelisse ka parandusi, milleks on vaja töödelda andmestikke, mille töötlemiseks anti Eesti Rakendusuuringute Keskusele CentAR õigus AKI otsutega 2.2.-1/23/5-4, 2.2.-1/23/5-6, 2.2.-1/24/5-8 (ehk teisisõnu mudeli arendamiseks kasutatud sisendandmeid)

Rahandusministeeriumi pensioni prognoosimudel põhineb Excelil ning on soo ja vanusekohordi põhine. Mudel põhineb vanusekohortide keskmistel väärtustel ja ka tulemused on vanusekohortide ning süsteemi/rahvastiku keskmised. See toob kaasa piiranguid indikaatorite osas, mida mudeliga on võimalik prognoosida ja simuleerida. Sellest tulenevalt on Rahandusministeerium seadnud endale eesmärgiks arendada välja uus pensionimudel, mis võimaldab pikaajalisi pensionisüsteemi prognoose erineva detailsusega. Sihttoetuse raames on Rahandusministeerium, Sotsiaalministeerium aruteludes mudelit arendava konsortsiumiga jõudnud järeldusele, et piisava detailsusega väljundi saamiseks on vajalik mikrosimulatsioonimudeli arendamine. Kuna mikrosimulatsioonimudeli väikseim andmeühik on üksikisik, on mudeli prognoosiperioodi alghetke korrektseks lähtestamiseks vaja fikseerida ristlõige Eesti elanikkonnast. See tähendab, et on vaja teada uusimaid andmeid iga isiku poolt kogutud pensioniõiguste kohta (sh eriliigiliste õiguste, nt kutsealade sooduspensionite staaži, represseeritute staatuse jm kohta), pensioniõiguste kogunemist mõjutavate töötamise ja töötasu kohta, kohustusliku kogumispensioniga liitumise ning pensionifondide valiku info kohta. Sellist analüüsi on võimalik läbi viia vaid registriandmete põhisel. Küsitlusuuringud ei sisalda andmeid kogutud pensioniõiguste kohta, samuti pole nende valimid piisavad väiksema levikuga sotsiaal-demograafiliste gruppide korrektseks arvestamiseks prognoosides. Käesolevas arendusetapi eesmärgiks on pensionimudeli prototüübi testimisel välja tulevate vigade parandamine ning pensioni III samba mooduli lisamine prognoosimudelile. Ilma III sambata ei ole pensionisüsteemi kirjeldus mudelis terviklik ning sarnaselt pensioni II sambaga on ka III samba lisamiseks vaja töödelda pseudonümiseeritud isikuandmeid, ühendades need teiste sisendandmetega.

Õiguslik alus:

Isikuandmete kaitse seadus § 6 lg 5, Vabariigi Valitsuse seadus § 65, Rahandusministeeriumi põhimäärus § 5 lg 1.

Ülekaalukas avalik huvi:

Mudeli väljundit vajavad oma töös nii Rahandusministeerium kui Sotsiaalministeerium. Seni Eestis kasutatavates pensioni prognoosimudelites tehakse prognoosid gruppide (kohortide) tasandil, mitte isiku tasandil nagu mikrosimulatsioonimudel. See ei võimalda hinnata pensionite ebavõrdsuse näitajaid, mis on nii praegu kui tulevikus vajalikud indikaatorid. Uuringu raames koostatav mikrosimulatsioonimudel võimaldab leida ka jaotuslikke ja ebavõrdsuse indikaatoreid

Isikute kategooriad, kelle andmeid töödeldakse ning valimi suurus:

Andmestikus, mida on senini mudeli arendamiseks töödeldud, sisalduvad andmed kõigi 1999-2022 elus olnud Eesti elanike kohta (vt täpsemalt ka lisa 2). Valimi orienteeruv suurus on 1 360 000 isikut. Pensioni kolmanda sambaga liitunud on veidi vähem kui 200 000 inimest.

Töödeldavate isikuandmete koosseis:

1. „**Pensioni prognoosmudel arendamise**“ **uuringu sisendandmestikud:** Andmekaitse Inspektsiooni otsused 12.04.2023 nr 2.2.-1/23/5-4 ja 22.06.2023 nr 2.2.-1/23/5-6.

2. Pensionikeskus

- Ajaperiood: 01.08.2018 – 31.12.2022
- Valikukriteerium: Väljavõte Rahvastikuregistri saadetud andmestikus (andmestik 1) olevatest inimestest. Isikute puhul, kelle vanus vaatlusaluse aasta alguse seisuga oli alla 18, selle aasta kohta andmeid ei pärita.
- Agregeerituse tase: indiviidi tasemel
- Tunnused:
  - Isikule kuuluvate vabatahtlike pensionifondide osakute väärtus kuu viimase päeva seisuga, iga pensionifondi lõikes, kuiselt alates 2018. aasta augustist o Sisse maksete tegemine vabatahtlikku pensionifondi
  - Isiku ja tööandja sisse maksete summa aastaselt alates 2018, iga pensionifondi lõikes o Väljamaksed vabatahtlikust pensionifondist vastavalt kogumispensioni seaduse §60
    - Väljamakse aasta ja kuu
    - Väljamakse summa
  - Väljamaksed vabatahtlikust pensionifondist täiendava fondipensionina vastavalt kogumispensioni seaduse §60¹
    - Täiendava fondipensioni avalduse esitamise aasta ja kuu
    - Täiendava kogumispensioni kindlustuslepingu sõlmimine vastavalt kogumispensioni seaduse §62
      - Kindlustuslepingu avalduse esitamise aasta ja kuu

3. Kindlustusseltsi SEB Life and Pension Baltic SE Eesti filiaali register

- Ajaperiood: 01.01.2022 – 31.12.2022
- Valikukriteerium: Väljavõte Rahvastikuregistri saadetud andmestikus olevatest inimestest. Isikute puhul, kelle vanus vaatlusaluse aasta alguse seisuga oli alla 18, selle aasta kohta andmeid ei pärita.
- Agregeerituse tase: indiviidi tasemel
- Tunnused:
  - Täiendava kogumispensioni pensionikindlustuslepingu sõlmimise aasta o Isikule kuuluva pensionikindlustuslepingu jääk ehk kogutud summa, aasta lõpu seisuga
  - Kindlustuslepingu liik (garanteeritud intressiga pensionikindlustus, investeerimisriskiga pensionikindlustus, annuiteet)
    - Sisse makse kindlustuslepingusse, aasta kohta
    - Väljamaksete alguse aasta o Väljamaksete summa, aasta kohta
    - Väljamakse liik (tähtajaline või eluaegne pensionileping, ühekordne väljamakse)

4. Kindlustusseltsi Compensa Life Vienna Insurance Group SE register

- Ajaperiood: 01.01.2022 – 31.12.2022
- Valikukriteerium: Väljavõte Rahvastikuregistri saadetud andmestikus olevatest inimestest. Isikute puhul, kelle vanus vaatlusaluse aasta alguse seisuga oli alla 18, selle aasta kohta andmeid ei pärita.
- Agregeerituse tase: indiviidi tasemel
- Tunnused:
  - Täiendava kogumispensioni pensionikindlustuslepingu sõlmimise aasta
  - Isikule kuuluva pensionikindlustuslepingu jääk ehk kogutud summa, aasta lõpu seisuga 4
  - Kindlustuslepingu liik (garanteeritud intressiga pensionikindlustus, investeerimisriskiga

pensionikindlustus, annuited)

- Sissemakse kindlustuslepingusse, aasta kohta
- Väljamaksete alguse aasta
- Väljamaksete summa, aasta kohta
- Väljamakse liik (tähtajaline või eluaegne pensionileping, ühekordne väljamakse)

5. Kindlustusseltsi ERGO Life Insurance SE Eesti filiaali register

- Ajaperiood: 01.01.2022 – 31.12.2022

- Valikukriteerium: Väljavõtte Rahvastikuregistri saadetud andmestikus olevatest inimestest. Isikute puhul, kelle vanus vaatlusaluse aasta alguse seisuga oli alla 18, selle aasta kohta andmeid ei pärita.

- Agregerituse tase: indiviidi tasemel

- Tunnused:

- Täiendava kogumispensioni pensionikindlustuslepingu sõlmimise aasta
- Isikule kuuluva pensionikindlustuslepingu jääk ehk kogutud summa, aasta lõpu seisuga
- Kindlustuslepingu liik (garanteeritud intressiga pensionikindlustus, investeerimisriskiga pensionikindlustus, annuited)
- Sissemakse kindlustuslepingusse, aasta kohta
- Väljamaksete alguse aasta
- Väljamaksete summa, aasta kohta
- Väljamakse liik (tähtajaline või eluaegne pensionileping, ühekordne väljamakse)

6. Kindlustusseltsi Gyvybės draudimo UAB “SB draudimas” Eesti filiaali register

- Ajaperiood: 01.01.2022 – 31.12.2022

- Valikukriteerium: Väljavõtte Rahvastikuregistri saadetud andmestikus olevatest inimestest. Isikute puhul, kelle vanus vaatlusaluse aasta alguse seisuga oli alla 18, selle aasta kohta andmeid ei pärita.

- Agregerituse tase: indiviidi tasemel

- Tunnused:

- Täiendava kogumispensioni pensionikindlustuslepingu sõlmimise aasta
- Isikule kuuluva pensionikindlustuslepingu jääk ehk kogutud summa, aasta lõpu seisuga
- Kindlustuslepingu liik (garanteeritud intressiga pensionikindlustus, investeerimisriskiga pensionikindlustus, annuited)
- Sissemakse kindlustuslepingusse, aasta kohta
- Väljamaksete alguse aasta
- Väljamaksete summa, aasta kohta
- Väljamakse liik (tähtajaline või eluaegne pensionileping, ühekordne väljamakse)

Isikuandmete allikad:

Pensionimudel prototüübi välja töötamiseks kasutatud sisendandmeteks olid Rahvastikuregistri, Sotsiaalkaitse infosüsteemi, Eesti Hariduse Infosüsteemi ning AS Pensionikeskuse andmed). Selles arendusetapis lisanduvad:

- AS Pensionikeskus (III samba andmed)
- SEB Life and Pension Baltic SE Eesti filiaal
- Compensa Life Vienna Insurance Group SE (III samba pensionikindlustuslepingute andmed)
- ERGO Life Insurance SE Eesti filiaal (III samba pensionikindlustuslepingute andmed)
- Gyvybės draudimo UAB “SB draudimas” Eesti filiaal (III samba pensionikindlustuslepingute andmed)
- „Pensioni prognoosmudel arendamise“ uuringu sisendandmestikud: AKI otsused nr 2.2.-1/23/5-4, 2.2.-1/23/5-6 ja 2.2.-1/24/5-8.

Põhjendus, et isikuandmete töötlemine ei kahjusta ülemääraselt andmesubjekti õigusi ega muuda tema kohustuste mahtu:

Uuringu läbiviija ei päri uuringu raames registritest andmeid isikut otseselt tuvastataval kujul (st nende kätte ei jõua isikukoodid). Uuringu raames isikustatud andmete töötlemine ei kahjusta andmesubjekte, kuna registriandmete ühendamine ei oma mõju isikutele (kelle andmeid koondatakse) ning andmete töötlus ja analüüs toimub isikustamata andmetega. Vastavalt andmete liikumise protsessi kirjeldusele ei jõua ühegi registri andmed teiste registriteni valdajateni.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED ja SELGITUSED:

Isikuandmete kaitse seaduse § 6 lõike 5 kohaselt loetakse teadusuuringuks ka täidesaatva riigivõimu analüüsid ja uuringud, mis tehakse poliitika kujundamise eesmärgil. Nende koostamiseks on täidesaatval riigivõimul õigus teha päringuid teise vastutava või volitatud töötleja andmekogusse ning töödelda saadud isikuandmeid. Andmekaitse Inspeksioon kontrollib enne nimetatud isikuandmete töötlemise algust selles paragrahvis sätestatud tingimuste täitmist, välja arvatud juhul, kui poliitika kujundamiseks tehtava uuringu eesmärgid ja isikuandmete töötlemise ulatus tulenevad õigusaktist.

Olen nõus, et pärast isikute tuvastamist võimaldatavate andmete eemaldamist oleks andmetöötlemise eesmärkide saavutamine ebamõistlikult raske. Taotluse esitaja on hinnanud ja välja toonud ülekaaluka avaliku huvi ning kinnitanud, et töödeldavate isikuandmete põhjal ei muudeta isikute kohustuste mahtu ega kahjustata muul viisil ülemääraselt andmesubjektide õigusi.

Andmekaitse Inspeksiooni luba isikuandmete töötlemiseks poliitika kujundamise uuringus kehtib tingimustel, mis on 14.09.2024 inspeksioonile esitatud taotluses ja selle lisas.

Kui uuringu loa taotluses esitatud tingimused muutuvad, tuleb sellest Andmekaitse Inspeksiooni teavitada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Virve Lans
jurist
peadirektori volitusel